

Adrianna Trzaskowska-Dmoch*

O DOTYCHCZASOWYM WZROŚCIE GOSPODARCZYM MAKROREGIONÓW POLSKI NA TLE NIEPEWNEJ PERSPEKTYWY UNII EUROPEJSKIEJ

1. GENEZA ŚWIATOWEGO KRYZYSU

Silne procesy globalizacyjne, zwłaszcza obserwowane na rynkach finansowych, umożliwiają transgraniczny przepływ kapitału, ale niosą za sobą również zagrożenie w postaci zarażania się ryzykiem kryzysów finansowych¹. Potężne straty wynikające z inwestycji w ryzykowne instrumenty finansowe w 2007 r. miały swoje reperkusje w 2009 r., kiedy to już zaczęto wprost mówić o ogólnym kryzysie finansowym. Najistotniejszy wpływ światowego kryzysu finansowego zidentyfikowano w postaci spadku poziomu wzrostu gospodarczego zarówno na gruncie sektora przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych. Odnotowano znaczące spadki na giełdach oraz spadek cen nieruchomości, co przekładało się na wycenę majątku posiadanego przez gospodarstwa domowe, zwłaszcza w krajach najwyżej rozwiniętych (USA, Europa Zachodnia, Japonia). Z kolei miało to negatywny wpływ na efekt bogactwa w postaci ograniczenia dokonywanych przez konsumentów zakupów². Ponadto nadmierne zadłużenie gospodarstw domowych wpłynęło na ograniczenie dostępności do kredytu konsumpcyjnego i zawyżonej ceny kredytu. Efekt kryzysu finansowe-

* Adrianna Trzaskowska-Dmoch – dr, Społeczna Akademia Nauk w Warszawie, Wydział Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie, atrzaskowska@plusnet.pl

¹ Por. K. Lutkowski, *Główne aktualne zagrożenia dla stabilności światowego systemu finansowego*, [w:] U. Płowiec (red. nauk.), *Polityka gospodarcza a rozwój kraju*, Wyd. PTE, Warszawa 2009, s. 76 i in.

² Szerzej R.G. Rajan, *Linie uskoku. Ukryte rysy, które wciąż zagrażają światowej gospodarce*, KURHAUS, Warszawa 2012, s. 77.

go odczuli również przedsiębiorcy, którzy wykazywali trudności w dostępie do kredytu dla przedsiębiorstw.

Zamrożenie akcji kredytowej spowodowało częściowy paraliż sektora bankowego w przodujących gospodarkach świata i związane z nim gwałtowne asekuracyjne wyhamowanie akcji kredytowej, co doprowadziło do drastycznego ograniczenia dostępności zarówno do kredytu inwestycyjnego, jak i obrotowego, stawiając w szczególnie trudnej sytuacji przedsiębiorstwa wysoko zadłużone. Miało to oczywiście swoje konsekwencje w postaci spadku cen nieruchomości, co podziało spowalniająco zwłaszcza na sektor budownictwa. Wszystkie te czynniki istotnego wpływu przekładały się na ograniczenie zakupów konsumenckich, a utrudniony dostęp do kredytu na obniżenie wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw. W ujęciu makroekonomicznym powyższe determinanty kryzysu finansowego przyczyniły się do wzrostu bezrobocia w analizowanym okresie oraz gwałtownego zahamowania wzrostu PKB³. Polska gospodarka charakteryzuje się niezbyt dużym eksportem, dużym udziałem popytu wewnętrznego w popycie krajowym, wszechstronną strukturą bez wąskiej specjalizacji, tradycyjną bankowością – co zneutralizowało skutki zjawisk kryzysowych płynących z centrów finansowych świata. W Polsce jest słabiej rozwinięty system funduszy inwestycyjnych, banki nie rozwinęły na szeroką skalę derywatów, sekurytyzacji i inżynierii finansowej, co uchroniło polski sektor bankowy przed światowym kryzysem finansowym⁴.

2. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTW POLSKI W TWORZENIU PKB

PKB mierzy wielkość wyprodukowanych w kraju w danym czasie produktów finalnych, a więc dóbr konsumpcyjnych i inwestycyjnych niepoddawanych dalszemu przetwarzaniu, a przeznaczonych na konsumpcję lub inwestycje i liczonych w cenach bieżących⁵. Pojęcie konkurencyjności w ekonomii klasycznej przypisywano do sfery mikroekonomii. Mówiono o konkurencyjności przedsiębiorstw, ich towarów i usług. Obecnie pojęcie konkurencyjności rozciąga się również na większe organizmy społeczno-gospodarcze, np. na kraje, regiony. Mianem konkurencyjności określa się zdolność do osiągania

³ W. Orłowski, R. Pasternak, K. Flaht, D. Szubert, *Procesy inwestycyjne i strategie przedsiębiorstw w czasach kryzysu*, PARP, Warszawa 2010, s. 22.

⁴ W. Szymański, *Kryzys globalny. Pierwsze przybliżenie*, Wyd. Difin, Warszawa 2009, s. 198–199.

⁵ Szerzej W. Szymański, *Świat i Polska wobec wyzwań*, Wyd. Difin, Warszawa 2015, s. 168.

sukcesu w gospodarczej rywalizacji⁶. Poniżej przedstawiono udział poszczególnych województw w Polsce w generowaniu PKB w dwóch wybranych latach 2008 i 2014.

Tabela 1

Udział województw w tworzeniu PKB w 2008 r. oraz w 2014 r. ogółem i per capita

Wyszczególnienie (województwa)	2008		2014	
	Udział województw w tworzeniu PKB (%)	PKB per capita w zł (w cenach bieżących)	Udział województw w tworzeniu PKB (%)	PKB per capita w zł (w cenach bieżących)
Dolnośląskie	8,2	36 239	8,5	49 972
Kujawsko-pomorskie	4,7	28 784	4,4	36 374
Lubelskie	3,9	23 830	3,9	31 233
Lubuskie	2,3	29 106	2,2	37 585
Łódzkie	6,2	31 193	6,1	41 793
Małopolskie	7,4	30 046	7,8	39 867
Mazowieckie	21,7	51 120	22,2	71 661
Opolskie	2,3	28 869	2,1	36 195
Podkarpackie	3,7	24 019	3,9	31 664
Podlaskie	2,3	24 428	2,2	32 304
Pomorskie	5,7	32 050	5,7	42 580
Śląskie	13,0	35 939	12,4	46 415
Świętokrzyskie	2,6	27 615	2,4	32 537
Warmińsko-mazurskie	2,8	24 702	2,7	32 977
Wielkopolskie	9,3	35 449	9,7	48 014
Zachodniopomorskie	4,0	30 040	3,7	37 439
Polska	1 277 322 mln zł	33 511	1 719 097 mln zł	44 670

Źródło: *Produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w 2008 r.* Urząd Statystyczny w Katowicach 2009, 2–4. Wstępne szacunki PKB według województw w 2014 r. Urząd Statystyczny w Katowicach 2015, 1–2.

⁶ J. Kaja, K. Piech (red. nauk.), *Rozwój oraz polityka regionalna i lokalna w Polsce*, Wyd. SGH, Warszawa 2005, s. 105; Z. Olesiński, *Zarządzanie w regionie. Polska – Europa – Świat*, Wyd. Difin, Warszawa 2005, s. 13 i in.

Porównując dane Głównego Urzędu Statystycznego z lat 2008 oraz 2014, różnica wartości wytworzonego Produktu Krajowego Brutto na przestrzeni sześciu lat wzrosła o 441,8 tys. Zarówno w 2008 r. jak i 2014 r. najwyższy udział w tworzeniu PKB miały województwa: mazowieckie, śląskie oraz wielkopolskie. Województwo mazowieckie wiezie prym pod względem udziału w generowaniu PKB w stosunku do województwa śląskiego w 2008 r. jest to przewaga prawie 8%, w stosunku do roku 2014, gdzie przewaga ta się pogłębiła do prawie 10%. Zmiany w strukturze udziału województw w 2014 r. w stosunku do 2008 r. w tworzeniu PKB są nieznaczne.

We wzroście gospodarczym inwestycje odgrywają kluczową rolę. Tempo zmian nakładów inwestycyjnych jest najlepszym wskaźnikiem fazy cyklu koniunkturalnego w gospodarce. Wysokość nakładów inwestycyjnych wskazuje na przewidywania przedsiębiorców co do oceny przyszłej sytuacji gospodarczej, ale też jest wypadkową czynników zewnętrznych, zwłaszcza w zakresie możliwości finansowania inwestycji z własnych środków oraz dostępnością źródeł zewnętrznych. Przedsiębiorcy narzekają na bariery biurokratyczne, które utrudniają dostęp do kapitału, zwiększają jego cenę w danym kraju ujemnie wpływając na skłonność do inwestowania⁷. Na rysunku 1 przedstawiono strukturę nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej według województw w dwóch wybranych latach – 2007 oraz 2014.

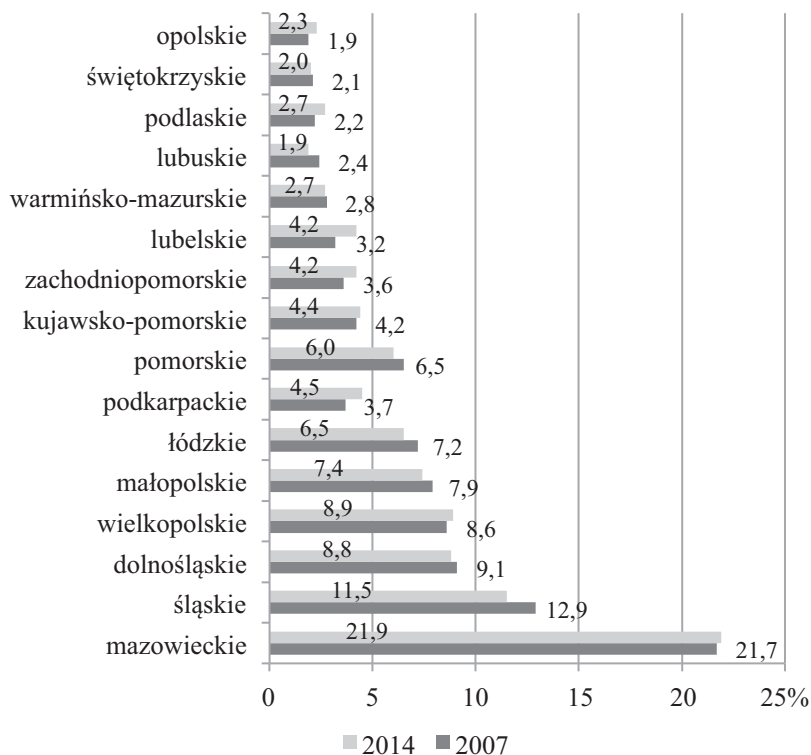
Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych albo ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady. W województwie śląskim tempo wzrostu inwestycji w 2007 r. oraz 2014 r. było znacznie zróżnicowane. Wartość nakładów inwestycyjnych według lokalizacji inwestycji (w cenach bieżących) w 2007 r. wynosiła ponad 24 mln zł (prawie 13% nakładów inwestycyjnych w kraju). Biorąc pod uwagę wartość nakładów inwestycyjnych w 2007 r. oraz 2014 r. województwo śląskie zajmowało drugie miejsce wśród pozostałych województw (po województwie mazowieckim). Jednak w przypadku województwa mazowieckiego tempo wzrostu inwestycji w 2014 r. ma znak dodatni w przeciwieństwie do tempa wzrostu inwestycji województwa śląskiego⁸.

⁷ W.M. Orłowski, *Wpływ biurokratycznych barier wzrostu na rozwój gospodarczy – analiza empiryczna*, [w:] L. Zienkowski (red.), *Co sprzyja rozwojowi gospodarstwu*, Wyd. Nauk. SCHOLAR, Warszawa 2005, s. 19 i in.

⁸ *Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2004–2007*, Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 2008, s. 13.

Rysunek 1

Struktura nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej według województw w 2007 r. oraz w 2014 r.^a (w %)

^a Według lokalizacji inwestycji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2004–2007*. Katowice 2008. 13. *Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2014, 2015*. Katowice. 3.

W tabeli 2 przedstawiono nakłady inwestycyjne według lokalizacji inwestycji w gospodarce narodowej per capita według województw w dwóch wybranych do analizy latach.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość nakładów inwestycyjnych wynosiła w 2007 r. w Polsce 5,0 tys. zł, i pod tym względem województwo śląskie zajmowało piąte miejsce w kraju (po województwach: mazowieckim, dolnośląskim, pomorskim i łódzkim). Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych na 1 mieszkańca w 2013 r. była wyższa o 20%. Dla porównania, w analizowanym okresie najwyższą dynamiką nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca charakteryzowały się województwa: podkarpackie, lubelskie

i zachodniopomorskie. Najmniejszą dynamiką nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca w analizowanym okresie charakteryzowały się województwa: pomorskie, wielkopolskie i mazowieckie. Jednak najwyższy poziom nakładów inwestycyjnych w 2013 r. na 1 mieszkańca odnotowano w województwach: mazowieckim, dolnośląskim oraz łódzkim.

Tabela 2

Nakłady inwestycyjne według lokalizacji inwestycji w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca według województw w 2007 oraz w 2013 roku

Województwo	2007	2013	Dynamika
	tys. zł	tys. zł	%
Dolnośląskie	6,0	7,1	18,3
Kujawsko-pomorskie	3,9	4,4	12,8
Lubelskie	2,8	4,5	60,7
Lubuskie	4,5	5,2	15,6
Łódzkie	5,4	6,7	24,1
Małopolskie	4,6	5,2	13,0
Mazowieckie	8,0	8,9	11,3
Opolskie	3,6	4,7	30,6
Podkarpackie	3,4	5,6	64,7
Podlaskie	3,6	4,6	27,8
Pomorskie	5,6	6,0	7,1
Śląskie	5,3	6,0	13,2
Świętokrzyskie	3,2	3,9	21,9
Warmińsko-mazurskie	3,8	4,3	13,2
Wielkopolskie	4,9	5,4	10,2
Zachodniopomorskie	4,1	6,2	51,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2004–2007*. Katowice 2008. 14. *Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w 2013 r.* Katowice 2014. 3.

Tabela 3

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach poziom NTS2 (w cenach bieżących)
w latach 2010, 2013–2014 (w mln zł)

Województwo	Sektor	2010	2013	2014	Dynamika
Podkarpackie ¹⁾	ogółem	4,1	5,3	5,7	1,6
	publiczny	1,3	1,3	1,3	–
	prywatny	2,8	4,0	4,4	1,6
Małopolskie ²⁾	ogółem	6,3	9,3	10,3	4,0
	publiczny	1,9	2,8	3,3	1,4
	prywatny	4,6	6,5	7,0	2,4
Śląskie ³⁾	ogółem	14,1	18,8	19,2	5,1
	publiczny	4,4	6,7	7,2	2,8
	prywatny	9,6	12,1	12,0	2,4
Opolskie ⁴⁾	ogółem	2,7	2,9	3,9	1,2
	publiczny	0,8	0,8	0,8	–
	prywatny	1,8	2,0	3,1	1,3
Lubelskie ⁵⁾	ogółem	3,8	4,3	4,9	1,1
	publiczny	1,7	1,3	1,4	–0,3
	prywatny	2,1	2,9	3,5	1,4

1) Urząd Statystyczny w Rzeszowie: http://rzeszow.stat.gov.pl/gfx/rzeszow/userfiles/_public/rocznik2015/rocznik_2015/inwestycje_srodki_trwale_2015.pdf, s. 369 [dostęp: 01.07.2016].

2) Urząd Statystyczny w Krakowie: http://krakow.stat.gov.pl/gfx/krakow/userfiles/_public/dane_o_województwie/województwo/2015/pdf/2015_21_w_pl.pdf, s. 364 [dostęp: 01.07.2016].

3) Urząd Statystyczny w Katowicach: <http://katowice.stat.gov.pl/dane-o-województwie/województwo-1071/produkcja-budownictwo-inwestycje-srodki-trwale-transport/>, s. 408 [dostęp: 01.07.2016].

4) Urząd Statystyczny w Opolu: http://opole.stat.gov.pl/gfx/opole/userfiles/b-zielinska/publikacje/rocznik_statystyczny/2015_dane_o_woj2015_pl/15w_21.pdf, s. 362 [dostęp: 01.07.2016].

5) Urząd Statystyczny w Lublinie: http://lublin.stat.gov.pl/gfx/lublin/userfiles/_public/publikacje/roczniki_statystyczne/rocznik_czesci/2015/polski/xxi.pdf, s. 373 [dostęp: 01.07.2016].

Województwo	Sektor	2010	2013	2014	Dynamika
Podlaskie ⁶⁾	ogółem	1,9	2,2	2,8	0,9
	publiczny	0,5	0,7	1,0	0,5
	prywatny	1,4	1,5	1,8	0,4
Dolnośląskie ⁷⁾	ogółem	9,9	13,7	15,2	5,3
	publiczny	3,3	2,4	2,5	-0,8
	prywatny	6,6	11,3	12,7	6,1
Kujawsko-pomorskie ⁸⁾	ogółem	6,9	5,3	6,8	-0,1
	publiczny	1,3	1,7	2,0	0,7
	prywatny	5,5	3,7	4,9	-0,6
Lubuskie ⁹⁾	ogółem	2,3	3,0	2,7	0,4
	publiczny	0,9	0,9	0,8	-0,1
	prywatny	1,4	2,0	1,9	0,5
Łódzkie ¹⁰⁾	ogółem	8,1	8,4	9,7	1,6
	publiczny	3,8	1,3	2,0	-1,8
	prywatny	4,3	7,0	7,7	3,4
Mazowieckie ¹¹⁾	ogółem	28,3	29,5	33,5	5,2
	publiczny	7,5	8,7	10,7	3,2
	prywatny	20,7	20,8	22,7	2,0

6) Urząd Statystyczny w Białymstoku: http://bialystok.stat.gov.pl/gfx/bialystok/userfiles/_public/publikacje_oprac_syg_komunikat/2015/rocznik_woj_podl/15w21_02.pdf [dostęp: 01.07.2016].

7) Urząd Statystyczny we Wrocławiu: http://wroclaw.stat.gov.pl/files/gfx/wroclaw/pl/defaultstronaopisowa/2422/1/3/dzial_21_inwestycje_woj_2015.pdf, s. 350 [dostęp: 01.07.2016].

8) Urząd Statystyczny w Bydgoszczy: http://bydgoszcz.stat.gov.pl/files/gfx/bydgoszcz/pl/defaultstronaopisowa/1636/1/1/15w_21.pdf, s. 369 [dostęp: 01.07.2016].

9) Urząd Statystyczny w Zielonej Górze: http://zielonagora.stat.gov.pl/gfx/zielona-gora/userfiles/_public/rocznik_2015/rocznik_2015_dzial_xxiap.pdf [dostęp: 01.07.2016].

10) Urząd Statystyczny w Łodzi: http://lodz.stat.gov.pl/gfx/lodz/userfiles/_public/pliki/roczniki/menu_kafelkowe_dane/woj/2015/201512_r_15w_dzial_21.pdf, s. 369 [dostęp: 01.07.2016].

11) Urząd Statystyczny w Warszawie: <http://warszawa.stat.gov.pl/dane-o-ojewodztwie/wojewodztwo/produkcja-budownictwo/>, s. 358 [dostęp: 01.07.2016].

Tabela 3 (cd.)

Województwo	Sektor	2010	2013	2014	Dynamika
Świętokrzyskie ¹²⁾	ogółem	2,7	2,9	2,7	–
	publiczny	0,9	0,6	0,6	–0,3
	prywatny	1,6	2,2	2,1	0,5
Pomorskie ¹³⁾	ogółem	7,2	8,6	9,7	2,5
	publiczny	3,5	3,6	4,1	0,6
	prywatny	3,7	4,9	5,6	1,9
Warmińsko-mazurskie ¹⁴⁾	ogółem	2,4	2,9	3,5	1,1
	publiczny	0,8	1,4	1,3	0,5
	prywatny	1,6	1,5	2,2	0,6
Wielkopolskie ¹⁵⁾	ogółem	9,5	10,6	14,3	4,8
	publiczny	2,3	2,5	3,1	0,8
	prywatny	7,1	8,1	11,2	4,1
Zachodniopomorskie ¹⁶⁾	ogółem	4,0	5,6	5,2	1,2
	publiczny	2,2	2,6	2,6	0,4
	prywatny	1,8	3,0	2,6	0,8

12) Urząd Statystyczny w Kielcach: http://kielce.stat.gov.pl/gfx/kielce/userfiles/_public/roczniki_statystyczne/2015/woj.ewodztwo/inwestycje_srodki_trwale.pdf, s. 404 [dostęp: 01.07.2016].

13) Urząd Statystyczny w Gdańsku: http://gdansk.stat.gov.pl/gfx/gdansk/userfiles/_shared/starszy_redaktor/publikacje_i_foldery/2015/rocznik_2015/r_2015-08-4-inwestycje_srodki_trwale.pdf, s. 396 [dostęp: 01.07.2016].

14) Urząd Statystyczny w Olsztynie: <http://olsztyn.stat.gov.pl/dane-o-województwie/województwo-927/nauka-i-technika-spolczenstwo-nformacyjne-przemysl-i-budownictwo-transport-i-laczność-inwestycje-srodki-trwale>, s. 368 [dostęp: 01.07.2016].

15) Urząd Statystyczny w Poznaniu: http://poznan.stat.gov.pl/gfx/poznan/userfiles/_public/rocznik_woj/pliki_2015/woj_2015_dzial21.pdf, s. 379 [dostęp: 01.07.2016].

16) Urząd Statystyczny w Szczecinie: http://szczecin.stat.gov.pl/gfx/szczecin/userfiles/_public/publikacje/rocznik_województki/rw_2015/rw_2015_22_inwestycje_srodki_trwale.pdf, s. 390 [dostęp: 01.07.2016].

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

Analizując dynamikę nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach na poziomie NTS2 (w cenach bieżących) w latach 2010, 2013–2014 (w mln zł), można zauważyć, że występują bardzo duże dysproporcje zarówno w układzie regionalnym, jak i wojewódzkim tak w wartościach ogółem, jak i w podziale na

sektory prywatny i publiczny. Najwyższy poziom dynamiki poziomu inwestycji w cenach bieżących pod względem nakładów inwestycyjnych w analizowanym okresie w stosunku do roku 2010 odnotowano w województwach: dolnośląskim, mazowieckim oraz śląskim. Tendencje spadkowe ze względu na poziom nakładów inwestycyjnych w stosunku do roku 2010 zaobserwowano w województwach: kujawsko-pomorskim oraz świętokrzyskim. W sektorze publicznym najwyższy poziom dynamiki nakładów inwestycyjnych zaobserwowano w województwie mazowieckim. O ile w województwie mazowieckim w sektorze publicznym odnotowano najwyższy poziom nakładów inwestycyjnych, o tyle w województwie łódzkim wręcz najniższy (ujemny) w całym kraju. W sektorze prywatnym najwyższą dynamiką pod względem nakładów inwestycyjnych charakteryzowało się województwo wielkopolskie, najniższą województwa: kujawsko-pomorskie oraz podlaskie.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale, oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe, maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem), środki transportu i inne. Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych. W tabeli 4 zaprezentowano nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwie według grup w wybranych latach.

Tabela 4

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwie według grup w latach 2010, 2013, 2014
(ceny bieżące)

Region/Województwo	Lata	Ogółem	W tym:		
			budynki i budowle	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	środki transportu
Podkarpackie ¹⁾	2010	2 891,9	1 151,5	1 441,5	287,0
	2013	3 952,7	1 471,0	2 156,6	285,2
	2014	4 326,3	1 823,5	2 137,9	309,6
Małopolskie ²⁾	2010	6 598,6	2 990,3	2 985,5	600,0
	2013	9 466,7	4 491,6	4 034,9	892,2
	2014	10 087,8	4 594,0	4 698,2	747,1

1) Urząd Statystyczny w Rzeszowie, *op. cit.*, s. 370.

2) Urząd Statystyczny w Krakowie, *op. cit.*, s. 365.

Tabela 4 (cd.)

Region/Województwo	Lata	Ogółem	W tym:		
			budynki i budowle	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	środki transportu
Śląskie ³⁾	2010	12 567,0	4 776,3	6 765,4	992,8
	2013	15 908,9	6 704,2	7 855,4	1 269,1
	2014	16 581,8	6 910,5	8 169,2	1 415,9
Opolskie ⁴⁾	2010	1 880,2	744,5	969,8	154,8
	2013	1 800,5	741,1	866,1	182,7
	2014	1 843,8	730,6	847,1	258,3
Lubelskie ⁵⁾	2010	4 030,6	2 155,4	1 523,5	342,7
	2013	4 561,5	2 544,2	1 671,2	319,0
	2014	5 290,2	3 864,7	2 039,7	359,8
Podlaskie ⁶⁾	2010	1 519,0	579,5	747,1	189,4
	2013	1 844,1	817,8	848,3	169,1
	2014	1 925,1	804,9	945,3	169,0
Dolnośląskie ⁷⁾	2010	8 873,6	3 719,5	4 363,0	720,6
	2013	10 982,5	4 360,4	5 804,4	758,2
	2014	11 533,0	4 281,7	5 915,2	1 272,7
Kujawsko-pomorskie ⁸⁾	2010	3 984,4	1 560,6	1 990,5	420,1
	2013	4 050,7	1 631,2	1 976,9	430,2
	2014	4 900,7	1 999,2	2 384,8	489,1
Lubuskie ⁹⁾	2010	1 413,9	554,5	700,0	153,4
	2013	1 800,0	604,2	1 019,8	165,7
	2014	1 766,7	741,2	842,8	177,2

3) Urząd Statystyczny w Katowicach, *op. cit.*, s. 409.4) Urząd Statystyczny w Opolu, *op. cit.*, s. 363.5) Urząd Statystyczny w Lublinie, *op. cit.*, s. 374.6) Urząd Statystyczny w Białymstoku, *op. cit.*7) Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *op. cit.*, s. 351.8) Urząd Statystyczny w Bydgoszczy, *op. cit.*, s. 370.9) Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, *op. cit.*

Region/Województwo	Lata	Ogółem	W tym:		
			budynki i budowle	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia	środki transportu
Łódzkie ¹⁰⁾	2010	7 588,9	2 968,5	4 045,6	463,7
	2013	7 517,9	2 377,2	3 967,7	482,0
	2014	9 765,4	3 454,3	5 214,4	805,5
Mazowieckie ¹¹⁾	2010	37 584,8	16 691,3	15 050,5	5 515,7
	2013	43 461,0	18 730,4	17 294,6	7 154,9
	2014	50 449,3	20 798,1	20 257,1	8 828,2
Świętokrzyskie ¹²⁾	2010	2 410,6	1 062,9	1 124,8	223,7
	2013	2 476,9	881,8	1 364,2	188,0
	2014	2 271,7	836,6	1 275,3	139,7
Pomorskie ¹³⁾	2010	8 110,7	4 021,8	3 041,3	820,0
	2013	7 606,4	3 863,7	2 972,2	723,1
	2014	8 109,2	3 764,3	3 021,9	1 245,2
Wielkopolskie ¹⁴⁾	2010	9 721,2	4 237,8	4 383,1	1 049,8
	2013	11 387,1	4 797,2	5 590,0	928,8
	2014	14 805,6	6 218,9	7 329,5	1 197,2
Zachodniopomorskie ¹⁵⁾	2010	2 997,0	1 538,4	1 161,1	264,3
	2013	4 556,0	2 319,2	1 896,0	323,8
	2014	4 296,2	2 240,8	1 686,6	349,7

¹⁰⁾ Urząd Statystyczny w Łodzi, *op. cit.*, s. 370.

¹¹⁾ Urząd Statystyczny w Warszawie, *op. cit.*, s. 359.

¹²⁾ Rocznik statystyczny, Kielce 2015, s. 405.

¹³⁾ Urząd Statystyczny w Gdańsku, *op. cit.*, s. 397.

¹⁴⁾ Urząd Statystyczny w Poznaniu, *op. cit.*, s. 380.

¹⁵⁾ Urząd Statystyczny w Szczecinie, *op. cit.*, s. 392.

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty nie związane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji i działów według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy

np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji). W ujęciu ogółem najwyższą dynamikę nakładów inwestycyjnych w stosunku do 2010 r. odnotowano w województwach: małopolskim, wielkopolskim oraz podkarpackim, najniższą dynamikę na poziomie – 5,8 odnotowano w analizowanym okresie w województwie świętokrzyskim (region wschodni Polski). Najwyższą dynamikę pod względem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie według grup, w tym budynki i budowle, w 2014 r. w stosunku do 2010 r. odnotowano w regionie wschodnim, zwłaszcza w województwach: lubelskim oraz podkarpackim, jak również małopolskim (region południowy). Co ciekawe, w województwie świętokrzyskim odnotowano najniższą dynamikę w kraju w analizowanym okresie. Najwyższą dynamikę pod względem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie według grup, w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia, odnotowano w województwie wielkopolskim (region północno-zachodni), jak również w województwie małopolskim (makroregion południowy). Najniższą dynamikę pod względem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie według grup, w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia odnotowano w województwie opolskim (region południowo-zachodni), jak również o połowę wyższą w województwie pomorskim (region Polski północnej). Najwyższą dynamikę pod względem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie według grup, w tym środki transportu, w 2014 r. w stosunku do 2010 r. odnotowano w województwach dolnośląskim oraz łódzkim, najniższą dynamiką charakteryzowały się głównie województwa makroregionu Polski wschodniej, m.in. świętokrzyskie oraz podlaskie.

W tabeli 5 przedstawiono ranking innowacyjności (ang. *The European Innovation Scoreboard*), mierzący i porównujący poziom innowacyjności w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Innowacyjność oznacza skłonność i zdolność do tworzenia nowych i doskonalenia istniejących produktów i procesów technologicznych oraz nowych systemów organizacji i zarządzania, a także innych twórczych i imitacyjnych zmian, prowadzących do powstania nowych wartości w różnych podsystemach systemu przedsiębiorstw i adaptacji zagranicznych osiągnięć naukowo-technicznych (ONT). Innowacyjność jest efektem wykorzystywania wiedzy⁹. W swoich założeniach ranking innowacyjności został zaprojektowany przez Komisję Europejską i Uniwersytet w Maastricht w celu realizacji Strategii Lizbońskiej. Innowa-

⁹ S. Marciniak, *Innowacyjność i konkurencyjność gospodarki*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2010, s. 27; S. Pangsy-Kania, *Polityka innowacyjna państwa a narodowa strategia konkurencyjnego rozwoju*, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 67.

cyjność jest jednym z najsilniejszych impulsów pro wzrostowych gospodarki współczesnych państw¹⁰. Poza krajami UE obejmuje też: Chorwację, Turcję, Islandię, Norwegię, Szwajcarię oraz odniesienia do Stanów Zjednoczonych i Japonii. EIS analizuje wyniki poszczególnych krajów używając w tym celu 26 wskaźników pogrupowanych w pięciu kategoriach. Wskaźniki te dotyczą takich zagadnień, jak zasoby ludzkie dla nauki i techniki, edukacja, patenty, nakłady na działalność innowacyjną i efekty tej działalności mierzone wartością sprzedaży wyrobów nowych i zmodernizowanych, współpracą w zakresie działalności innowacyjnej, nakłady inwestycyjne na technologie, technologie informacyjne i telekomunikacyjne, dostęp do Internetu itp. Miernikami są osiągnięcia innowacyjne danych krajów, zbierane na podstawie różnorodnych źródeł, przede wszystkim międzynarodowego programu badań statystycznych innowacji (Community Innovation Survey), Eurostatu oraz OECD. Wyniki są prezentowane w raporcie EIS wydawanym każdego roku przez Komisję Europejską. W 2014 r. w rankingu Bloomberg Foundation Korea Południowa – azjatycki tygrys innowacyjności, zajęła pierwsze miejsce pod względem innowacyjności, wyprzedzając Szwecję oraz Stany Zjednoczone¹¹.

Tabela 5

Indeks innowacji w latach 2006–2014

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Tempo wzrostu (w %)
Szwecja	0,732	0,729	0,732	0,737	0,739	0,746	0,752	0,750	0,740	0,34
Dania	0,684	0,693	0,657	0,673	0,705	0,697	0,722	0,728	0,736	1,87
Niemcy	0,646	0,656	0,671	0,687	0,701	0,694	0,708	0,709	0,676	0,58
Finlandia	0,630	0,631	0,660	0,670	0,676	0,685	0,685	0,684	0,676	0,09
Luksemburg	0,570	0,593	0,594	0,616	0,601	0,593	0,627	0,646	0,642	0,04
Holandia	0,561	0,566	0,583	0,591	0,596	0,600	0,644	0,629	0,647	1,76
Belgia	0,588	0,601	0,594	0,597	0,605	0,612	0,627	0,627	0,619	1,10
W. Brytania	0,590	0,601	0,575	0,585	0,616	0,617	0,618	0,613	0,636	1,72
Irlandia	0,567	0,569	0,554	0,574	0,568	0,586	0,594	0,606	0,628	1,39

¹⁰ J. Stryjek, *Innowacyjność jako impuls pro wzrostowy w gospodarce światowej*, [w:] K. Żukrowska (red. nauk.), *Zróznicowanie rozwoju jako impuls pro wzrostowy w gospodarce światowej*, Wyd. SGH, Warszawa 2008, s. 169.

¹¹ M.A. Weresa, *Polityka innowacyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014, s. 218.

Tabela 5 (cd.)

Kraj	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Tempo wzrostu (w %)
Austria	0,516	0,527	0,583	0,597	0,571	0,583	0,599	0,599	0,585	0,69
Francja	0,517	0,523	0,530	0,541	0,567	0,570	0,579	0,571	0,591	1,17
UE	0,493	0,506	0,504	0,516	0,531	0,532	0,545	0,554	0,555	0,98
Słowenia	0,427	0,431	0,458	0,474	0,481	0,508	0,495	0,513	0,534	2,61
Estonia	0,388	0,382	0,411	0,452	0,453	0,474	0,488	0,502	0,489	2,18
Cypr	0,414	0,411	0,485	0,461	0,480	0,499	0,498	0,501	0,445	-0,14
Włochy	0,380	0,393	0,394	0,406	0,427	0,427	0,446	0,443	0,439	1,61
Czechy	0,374	0,390	0,369	0,374	0,411	0,416	0,405	0,422	0,447	2,61
Hiszpania	0,375	0,381	0,389	0,395	0,391	0,395	0,411	0,414	0,385	-0,38
Portugalia	0,314	0,330	0,374	0,396	0,420	0,415	0,402	0,410	0,403	1,44
Grecja	0,353	0,349	0,375	0,379	0,370	0,372	0,380	0,384	0,365	0,10
Węgry	0,298	0,303	0,314	0,315	0,341	0,344	0,335	0,351	0,369	1,35
Słowacja	0,296	0,302	0,304	0,312	0,299	0,304	0,350	0,328	0,360	1,91
Malta	0,278	0,312	0,323	0,338	0,349	0,317	0,300	0,319	0,397	2,90
Chorwacja	0,290	0,274	0,283	0,295	0,315	0,319	0,309	0,306	0,313	0,82
Litwa	0,241	0,254	0,233	0,239	0,240	0,260	0,271	0,289	0,283	2,14
Polska	0,263	0,275	0,265	0,276	0,272	0,282	0,268	0,279	0,313	0,96
Rumunia	0,208	0,219	0,242	0,257	0,240	0,258	0,229	0,237	0,204	-2,27
Łotwa	0,174	0,188	0,195	0,209	0,216	0,228	0,234	0,221	0,272	3,39
Bułgaria	0,158	0,168	0,189	0,198	0,232	0,234	0,191	0,188	0,229	3,14
Turcja	0,179	0,184	0,194	0,199	0,203	0,210	0,221	0,224	0,257	6,98
Islandia	0,594	0,599	0,618	0,635	0,628	0,620	0,604	0,593	0,624	0,49
Norwegia	0,434	0,443	0,441	0,449	0,466	0,465	0,481	0,480	0,479	1,42
Szwajcaria	0,752	0,772	0,792	0,805	0,823	0,822	0,842	0,835	0,740	0,34
Macedonia	0,191	0,190	0,193	0,218	0,221	0,221	0,239	0,246	0,235	3,69
Serbia	0,246	0,243	0,247	0,239	0,276	0,267	0,344	0,358	0,385	6,31

Źródło: *Innovation Union Scoreboard 2015*. European Commission, p. 92.

W analizowanych dziewięciu latach poziom innowacyjności w przypadku liderów innowacji miał trend wzrostowy aż do 2012 r. Dla Szwecji i Finlandii wydajność zaczęła spadać w 2013 r., dla Niemiec trend spadkowy nadszedł w 2014 r. Jedyne Danii udało się utrzymać poziom wzrostu wydajności innowacji. Szwecja była najbardziej innowacyjnym państwem członkowskim w ciągu całego okresu 2006–2014. Wydajność wzrosła najbardziej w Danii. Duński Indeks Innowacyjności wzrastał w średnim rocznym tempie 1,9%, w Niemczech (0,6%), Szwecji (0,3%) i Finlandii (0,1%). Indeks Innowacyjności wzrastał w Danii szybciej niż w UE na poziomie 25% w 2007 do 33% w 2014 r. Pozostali liderzy innowacji nie byli w stanie dorównać średnim wynikom dla Unii Europejskiej. Dla porównania, w Szwecji poziom wydajności innowacji wykazywał trend spadkowy w odniesieniu do wyników całej Unii z 42% w 2008 r. do 34% w 2014 r. Polska jest w grupie średnich innowatorów¹². Nakłady na badania i rozwój (B+R) są częścią działalności inwestycyjnej, której celem jest akumulacja wiedzy, powstawanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań (produktów, usług, rozwiązań organizacyjnych, marketingowych), a w konsekwencji zwiększenie produktywności kapitału i włączenie do oferty produktów lepiej odpowiadających potrzebom społeczeństwa/rynku¹³. Działania te mają na celu zapewnienie wzrostu gospodarczego w długim okresie, a także wzmocnienie procesów rozwojowych oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarek. Dają możliwość zmiany kierunku rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki poprzez wdrażanie innowacyjnych, społecznie pożądanых rozwiązań, np. proekologicznych, mniej energochłonnych czy materiałochłonnych, a także poprzez rozwój technologii przyjaznych człowiekowi i chroniących jego zdrowie, przyczyniając się do wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. W relacji do Produktu Krajowego Brutto nakłady na B+R obrazują skalę redystrybucji PKB w działalność, mającą na celu transformację gospodarki w kierunku gospodarki opartej na wiedzy.

Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (B+R) obejmują nakłady wewnętrzne dotyczące wartości prac badawczych i rozwojowych danej jednostki, wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania. Obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Najwyższymi nakładami na działalność B+R w relacji do PKB ogółem w latach 2004–2013

¹² *Innovation Union Scoreboard 2015*. European Commission, p. 15.

¹³ Por. M.A. Weresa, *Polityka innowacyjna*, *op. cit.*, s. 113 i in.

na poziomie NTS1 odnotowano w regionie Polski centralnej. Pozycja Polski w europejskim rankingu innowacyjności oddaje bardzo niski poziom nakładów na B+R. Udział tych nakładów w relacji do PKB¹⁴ wyniósł w 2010 r. 0,72%, przy średniej dla UE27 powyżej 2%, dla porównania dekadę wstecz 0,64%. Polska należy do grupy krajów, w których wskaźnik ten na przestrzeni dziesięciu lat wzrósł nieznacznie¹⁵.

Tabela 6

Nakłady na działalność badawczo-rozwojową w relacji do PKB ogółem w latach 2004–2013 na poziomie NTS1 (%)

Region	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Polska	0,56	0,57	0,56	0,57	0,60	0,67	0,72	0,75	0,88	0,87
Region centralny	1,04	0,97	0,96	0,95	1,06	1,06	1,20	1,22	1,24	1,36
Region południowy	0,54	0,58	0,56	0,58	0,57	0,68	0,66	0,70	0,88	0,88
Region wschodni	0,29	0,30	0,32	0,34	0,36	0,41	0,63	0,61	0,76	0,74
Region północno-zachodni	0,31	0,35	0,34	0,38	0,39	0,47	0,45	0,49	0,66	0,49
Region południowo-zachodni	0,34	0,38	0,31	0,35	0,38	0,46	0,43	0,48	0,60	0,56
Region północny	0,34	0,36	0,38	0,35	0,37	0,49	0,47	0,51	0,73	0,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

Przedsiębiorstwo innowacyjne w zakresie innowacji produktowych i procesowych – przedsiębiorstwa, które w badanym okresie wprowadziły na rynek przynajmniej jedną innowację produktową lub procesową (nowy lub istotnie ulepszony produkt lub proces), będącą nowością przynajmniej dla badanego przedsiębiorstwa. Udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw pokazuje, jaki jest udział przedsiębiorstw innowacyjnych produktowo lub procesowo z sektora usług lub przemysłu w ogóle przedsiębiorstw, odpowiednio: usługowych lub przemysłowych. Wskaźnik informuje o tym, ile przedsiębiorstw podjęło działania związane z tworzeniem innowacji

¹⁴ GERD – Gross Expenditure on Research and Development.

¹⁵ T. Geodecki, S. Mazur, *Potencjał innowacyjny polskiej gospodarki i jego społeczno-instytucjonalne determinanty*, [w:] *Innowacyjność, Kreatywność, a Rozwój*, Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, publikacja finansowana w ramach projektu badawczego Kapitał Ludzki, Warszawa 2012, s. 53 i nast.

dostosowując się do potrzeb rynku i zmieniającego się otoczenia. Obejmuje to przedsiębiorstwa, które wdrożyły innowacje (nowości) lub podjęły kroki niezbędne do wdrażania innowacji. Innym ważnym aspektem jest możliwość zmiany kierunku rozwoju poszczególnych gałęzi gospodarki poprzez wdrażanie nowych, społecznie pożądanых rozwiązań, na przykład proekologicznych, mniej energochłonnych czy materiałochłonnych.

Kolejno w tabelach przedstawiono udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw na poziomie NUTS1 w sektorze usług oraz w sektorze przemysłu w latach 2006 oraz 2008–2014.

Tabela 7

Udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw NUTS1 w sektorze usług w latach 2008–2014 (w %)^a

Region	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	16,12	13,95	12,79	11,57	12,38	11,41	11,41
Region centralny	19,48	16,17	14,47	12,59	15,85	14,18	14,43
Region południowy	15,99	14,50	12,55	12,36	10,75	11,22	11,44
Region wschodni	13,61	9,80	11,78	9,76	10,36	9,60	12,43
Region północno-zachodni	12,57	14,10	11,87	10,37	11,69	9,43	7,99
Region południowo-zachodni	18,25	14,00	13,35	9,72	11,37	12,73	11,62
Region północny	14,84	12,16	11,16	12,53	9,89	9,11	8,04

^a Brak danych za 2007 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

Z prezentowanych w tabeli 7 danych statystycznych wynika, że w 2014 r. udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw w sektorze usług we wszystkich makroregionach Polski są niższe aniżeli w 2008 r. W 2008 r. najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów odnotowano w makroregionie Polski centralnej, najniższe wartości w regionie północno-zachodnim. W 2014 r. według nakładów inwestycyjnych wiodł prym region Polski centralnej, najniższe wartości odnotowano w regionie Polski północno-zachodniej.

Tabela 8

Udział przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw na poziomie NTS1 w sektorze przemysłu w latach 2007–2014 (w %)

Region/województwo	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	37,40	21,39	18,06	17,10	16,10	16,51	17,13	17,52
Region centralny	39,67	21,37	15,32	15,70	12,74	14,60	17,28	17,44
Region południowy	41,15	22,70	20,25	18,74	16,72	18,41	16,42	18,21
Region wschodni	39,00	22,14	19,87	18,31	18,79	18,11	18,92	18,33
Region północno-zachodni	31,95	17,73	16,16	16,04	16,31	13,96	16,44	15,49
Region południowo-zachodni	38,53	24,25	20,07	17,26	16,37	21,16	19,26	21,42
Region północny	34,57	21,79	18,50	17,01	17,04	15,12	15,76	16,03

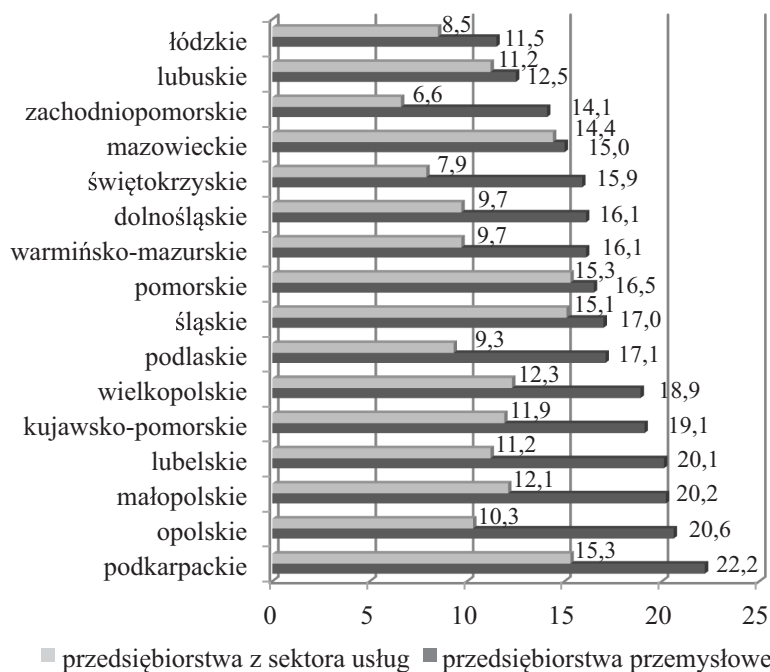
Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

W 2007 r. najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych w sektorze przemysłu w ogóle przedsiębiorstw na poziomie NTS1 odnotowano w regionie Polski południowej, natomiast najniższą wartość w regionie Polski północno-zachodniej. W 2014 r. najwyższe udziały procentowe w odniesieniu do udziału przedsiębiorstw innowacyjnych według sektorów w ogóle przedsiębiorstw odnotowano w regionie południowo-zachodnim, najniższe w regionie północno-zachodnim.

W grupie przedsiębiorstw przemysłowych oraz z sektora usług aktywnie innowacyjnych w latach 2009–2011 według województw najwyższe udziały w grupie przedsiębiorstw z sektora usług osiągnęły województwa: pomorskie (region północny) i podkarpackie (region wschodni). Najniższe wartości dla przedsiębiorstw z sektora usług odnotowano w województwie zachodniopomorskim (region północno-zachodni). W grupie przedsiębiorstw przemysłowych najaktywniejszymi innowacyjnie znalazły się przedsiębiorstwa z województw: podkarpackiego (region Polski wschodniej), opolskiego (region południowo-zachodni) i małopolskiego (region południowy). Najniższe udziały w układzie wojewódzkim odnotowały przedsiębiorstwa z województw: łódzkiego (region centralny) i lubuskiego (region północno-zachodni).

Rysunek 2

**Przedsiębiorstwa przemysłowe oraz z sektora usług aktywne innowacyjnie
w latach 2009–2011 według województw
(udział w ogóle przedsiębiorstw przemysłowych oraz z sektora usług)**

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2009–2011*, GUS, Warszawa 2012.

Nakłady inwestycyjne stanowią źródło odtworzenia i tworzenia nowego kapitału produkcyjnego, dzięki czemu możliwe jest utrzymanie produkcji na dotychczasowym poziomie, jej zwiększanie, a także rekonstrukcja i dostosowanie do wymogów otoczenia. Dają możliwość dynamiczniejszego rozwoju jednostki terytorialnej w przyszłości. Inwestycje stwarzają możliwość unowocześnienia gospodarki i wprowadzenia zmian zbliżających ją do standardów wyznaczonych przez idee zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do poprawy efektywności oraz wdrażania proekologicznych rozwiązań. Dla zrównoważonego rozwoju najważniejszy jest kierunek inwestycji. Szczególnie istotne są nakłady ponoszone przez sektor prywatny dokonywane przez przedsiębiorstwa. Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja)

istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady. Nakłady na środki trwałe są to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe, maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem), środki transportu, inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Tabela 9

Nakłady inwestycyjne według sektorów na 1 mieszkańca ogółem
(ceny bieżące w zł)^a

Region	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	5 030	5 700	5 729	5 641	6 316	6 167	6 004	6 516
Region centralny	7 156	8 015	7 584	4 830,5	5 169	4 089,5	5 015	5 272
Region południowy	5 018	5 478	5 457	9 504	10 981	11 555,5	11 134	11 627
Region wschodni	3 187	3 853	4 058	23 977	26 718,5	27 301,5	26 773,5	29 065,5
Region północno-zachodni	4 605	5 512	5 124	10 781	13 476,3	12 183,7	11 551,3	12 401,3
Region południowo-zachodni	5 389	5 722	5 962	7 895	8 584	8 963,5	8 574,5	9 497,5
Region północny	4 545	5 227	6 040	15 580	17 042,7	17 114,5	17 248,5	19 005,2

^a Obliczenia własne dla lat 2010–2014 na poziomie NUTS1.

Źródło: opracowanie własne na podstawie źródeł podanych w przypisach.

W 2004 r. najwyższe nakłady inwestycyjne według sektorów na 1 mieszkańca w cenach bieżących odnotowano w makroregionie Polski centralnej, wartości były wyższe o ponad 43% od nakładów inwestycyjnych dla Polski

ogółem, najniższe natomiast odnotowano w makroregionie Polski wschodniej. W 2014 r. najwyższe nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca odnotowano w makroregionie Polski wschodniej. Wartość inwestycji per capita była niemal dziewięciokrotnie wyższa aniżeli w 2004 r. Najniższe wartości nakładów inwestycyjnych *per capita* odnotowano w regionie Polski centralnej.

3. PROCESY INWESTYCYJNE I STRATEGIE PRZEDSIĘBIORSTW W CZASACH KRYZYSU

W raporcie *Procesy inwestycyjne i strategie przedsiębiorstw w czasach kryzysu* zaprezentowano wyniki badań, których celem było zebranie danych na temat postaw, wiedzy i planów przedsiębiorców z sektora MSP, dotyczących zarządzania strategicznego i procesów inwestycyjnych w firmie, z uwzględnieniem obecnej sytuacji gospodarczej. Realizacja projektu miała dostarczyć odpowiedzi na pytanie, czy sektor MSP jest w stanie samodzielnie przezwyciężyć problemy wynikające z kryzysu, czy i w jakich dziedzinach potrzebna jest do tego pomoc zewnętrzna oraz, w jaki sposób można wykorzystać kryzys do poprawy funkcjonowania firm z tego sektora¹⁶.

Skoncentrowano się przede wszystkim na poznaniu i określeniu:

- sposobów funkcjonowania przedsiębiorstw w sytuacji kryzysu gospodarczego,
- strategii przedsiębiorstw z sektora MSP,
- potrzeb przedsiębiorstw w zakresie wiedzy i zasobów ludzkich w czasie kryzysu,
- strategii finansowania przedsiębiorstw w czasie kryzysu,
- oczekiwań przedsiębiorców wobec roli państwa i instytucji otoczenia biznesu w łagodzeniu skutków kryzysu na poziomie przedsiębiorstw.

Przedsiębiorcy bardziej pesymistycznie oceniają wpływ kryzysu na sytuację gospodarczą w kraju oraz na branżę, w której funkcjonują, niż na własną firmę. Najczęściej obserwowanym przez przedsiębiorców skutkiem obecnej sytuacji jest mniejsza liczba zleceń (85% wskazań), rzadziej natomiast odczuwany jest spadek rentowności firmy (27%) oraz opóźnione płatności (24%), czyli zjawiska typowe dla recesji. Część przedsiębiorców podjęła decyzje o ograniczeniu kosztów działalności i inwestycje. Niewiele firm przyjęło wobec kryzysu postawę aktywną, m.in. przedsiębiorcy podjęli decyzje o poszukiwaniu nowych rynków zbytu lub restrukturyzowali firmę. Zauważalne jest, że polskie firmy z sektora MSP nie są przygotowane na zawirowania rynkowe, z drugiej strony widoczny jest w postawach przedsiębiorców ograniczony wpływ sytu-

¹⁶ W. Orłowski, R. Pasternak, K. Flaht, D. Szubert, *Procesy...*, *op. cit.*, s. 22 i in.

acji kryzysowej. Z badania wynika, że ponad dwie trzecie firm w sektorze MSP nie ma zdefiniowanych procedur określających sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych, co świadczy o bardzo ograniczonych możliwościach zarządzania ryzykiem. Główna koncentracja zarządzania strategicznego spoczywa na celach finansowych firm, a nie na budowaniu długotrwałej przewagi konkurencyjnej. Przedsiębiorcom zależy głównie na maksymalizacji obrotów, rzadziej myślą strategicznie¹⁷.

Strategie rozwoju firmy koncentrują się na zwiększeniu penetracji rynkowej (39%) lub dywersyfikacji produktowej (34%), rzadziej na podejmowaniu działań zmierzających do optymalizacji kosztów i modyfikowania procesów wewnątrz firmy. Przedsiębiorcy z sektora MSP przywiązują określoną wagę do zasobów ludzkich i tylko nieliczne z nich w momencie badania deklarowały plany zwolnień pracowników w perspektywie 2010 r. Większość firm wykazywała tendencje do kierowania się intuicją, co negatywnie wpływa na bieżące rozpoznawanie szans i zagrożeń. Firmy z sektora MSP mają ograniczoną wiedzę na temat potencjalnych źródeł finansowania i wsparcia dla sektora MSP. Trzy czwarte firm korzysta z własnych środków finansowania. Można również zaobserwować spory dystans przedsiębiorców do korzystania z kredytów czy dotacji, zwłaszcza w aspekcie postrzegania celu, na który zaciągany jest kredyt. Identyfikowany jest z problemami finansowymi, a nie wykorzystywaniem szans. Firmy z sektora MSP przejawiają zróżnicowane postawy wobec zarządzania i kryzysu. Ponad połowa to umiarkowani optymiści, dla których sytuacja kryzysowa stanowi wprawdzie zagrożenie, ale nie blokuje rozwoju ich działalności. Jedynie nieliczni postrzegają sytuacje kryzysowe jako realne zagrożenie (firmy odczuwające bezsilność, nie potrafiące poradzić sobie z funkcjonowaniem w konkurencyjnych warunkach). Większość przedsiębiorców nie dostrzega korzyści z precyzowania i określania celów, planów czy strategii działania, co stawia pod znakiem zapytania możliwości budowy długoterminowej przewagi konkurencyjnej w zmieniającym się otoczeniu. Wyniki badania wskazują na następujące kierunki działań:

- Edukacja firm na temat celów istnienia firmy i analizowania kosztów oraz zysków wynikających z przyjętych sposobów działania powinna się koncentrować na: uświadomieniu sprzężenia zwrotnego między długookresowymi celami firmy a otoczeniem biznesowym, na uświadomieniu

¹⁷ A. Wolak-Tuzimek, *Makroekonomiczne warunki funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] E. Frejtag-Mika (red. nauk.), *Teoria i praktyka ekonomii a konkurencyjność gospodarowania*, Wyd. Difin, Warszawa 2006, s. 177.

znaczenia kapitału ludzkiego oraz powinna być poszerzona o elementy edukacji finansowej przedstawicieli firm.

- Należy przeanalizować efektywność kanałów informacyjnych, bo ten czynnik, w połączeniu z ograniczoną umiejętnością korzystania z informacji, wpływa na brak wiedzy o instytucjach wsparcia.
- Dostarczanie strategicznego doradztwa dla firm, aby uświadomiły sobie potrzebę długookresowego planowania i zależność między wizją rozwoju a krótkookresowymi celami.

4. REPERKUSJE ŚWIATOWEGO KRYZYSU FINANSOWEGO

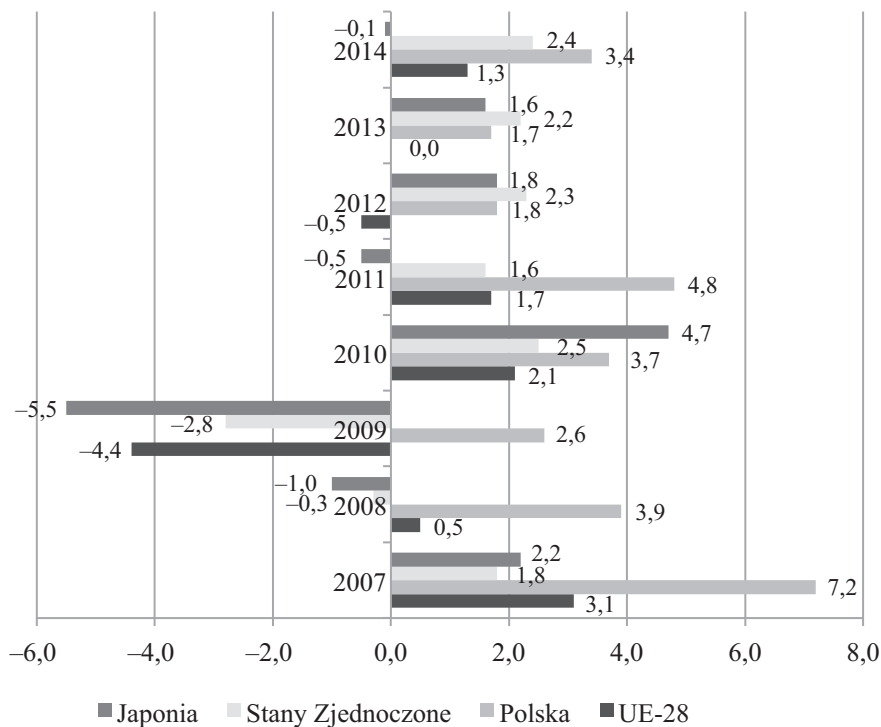
W 2007 r. realny wzrost PKB dla Polski był najwyższy ze wszystkich uwzględnionych wybranych gospodarek, o połowę wyższy aniżeli w Unii Europejskiej. Największą zapaść gospodarczą w latach 2008–2009 przeszły prawie wszystkie poddane pod analizę (por. rysunek 3) ekonomiczną gospodarki z wyjątkiem Polski, i w 2008 r. w niewielkim stopniu Unia Europejska, jednak nie były to trwałe tendencje. Za główną przyczynę kryzysu finansowego na rynku kredytów hipotecznych subprime (rynek kredytów hipotecznych o gorszej jakości) w Stanach Zjednoczonych uznaje się nadmierną koncentrację uwagi kredytodawców na zabezpieczeniach kredytu, a nie na faktycznej sytuacji finansowej kredytobiorców¹⁸. Rok 2009 był okresem recesji i kryzysu na świecie. W roku 2009 wszystkie uwzględnione gospodarki, z wyjątkiem Polski, odnotowały drastyczny spadek realnego PKB. Choć w początkowej fazie kryzysu Polska, podobnie jak niektóre inne gospodarki rozwijające się nie odczuła bezpośrednio jego skutków, to jednak w miarę pogłębiania się tendencji recesyjnych w gospodarce światowej kryzys stopniowo zaczął wpływać także na gospodarkę polską. Początkowo wpływ zaburzeń na światowych rynkach finansowych na gospodarki takich krajów jak Polska był ograniczony głównie do rynków kapitałowych. W II połowie 2008 r. w związku z wyraźnym pogorszeniem perspektyw gospodarki światowej nastąpiło pogorszenie się wskaźników koniunktury oraz obniżenie większości miar aktywności gospodarczej w Polsce¹⁹.

¹⁸ J. Czech-Rogosz, J. Pietrucha, R. Żelazny, *Koniunktura gospodarcza. Od bańki internetowej do kryzysu subprime*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 144 i in.

¹⁹ NBP, Warszawa 2009, s. 18.

Rysunek 3

Realny wzrost PKB w latach 2007–2014
(zmiana w % w stosunku do roku poprzedniego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS oraz Eurostat.

Ogólnosiwiatowe spowolnienie gospodarcze i spadek tempa wzrostu gospodarczego dotknęło gospodarkę Unii Europejskiej. Zdaniem wielu obywateli świata Stany Zjednoczone ponoszą odpowiedzialność za wywołanie globalnego kryzysu finansowego, który przetoczył się już chyba przez wszystkie kraje na świecie. Kraj ten z pewnością odniósł najdotkliwsze skutki kryzysu. Sytuacja w tym kraju byłaby jeszcze gorsza, niż ma to miejsce w chwili obecnej, gdy nie fakt, że władze wpompowały już w gospodarkę blisko 700 mld dolarów. Ta kwota pozwoliła na to, aby oddalić ze znaczącej części sektora bankowego, motoryzacyjnego oraz budowlanego widmo bankructwa. Rok 2008 to jeden z najgorszych okresów, jakich doświadczała gospodarka amerykańska. Japonia, druga potęga gospodarcza świata, w 2009 r. zmagająca się przede wszystkim z niskim tempem wzrostu PKB oraz spadkiem poziomu eksportu. Te dwa czynniki w negatywny sposób oddziaływały na ogólną sytuację makroekono-

miczną kraju. Szczególnie zauważalny był spadek popytu konsumpcyjnego w obrębie gospodarstw domowych, których „aktywność” jest niezwykle ważna z punktu widzenia struktury japońskiego PKB. W latach 2008–2009 tempo wzrostu PKB w Japonii było jednym z najniższych, jakie w ostatnich siedmiu latach odnotowała Japonia. Władze kraju w obawie przed głębszym kryzysem postanowiły zasilić całą gospodarkę kwotą blisko 300 mld dolarów. Część z tych środków została przekazana na wsparcie gospodarstw domowych oraz działalności sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). W przypadku sektora MSP uruchomiono pożyczki celowe z przeznaczeniem na wsparcie i dalszy rozwój małych, rodzinnych firm, które w Japonii często – po kilkunastu latach działalności – wyrastają na światowe giganty.

W 2014 r. w gospodarce światowej utrzymane zostało umiarkowane tempo wzrostu aktywności gospodarczej z poprzednich dwóch lat. Sytuacja poszczególnych gospodarek była jednak bardzo zróżnicowana. Niektóre spośród krajów (zarówno zaliczanych do grupy gospodarek rozwiniętych, jak i należących do gospodarek wschodzących i rozwijających się) zmagają się wciąż z pozostałościami kryzysu, jak istotny poziom zadłużenia (publicznego, ale i prywatnego) czy wysoka luka produktowa.

Gospodarka Stanów Zjednoczonych rosła w tempie 2,4%, nieco wyższym niż w poprzednim roku, gdy odnotowano wzrost PKB na poziomie 2,2%. Na słabe wyniki I kwartału 2014 r. wpłynęła ciężka zima, natomiast w pozostałych trzech kwartałach odnotowano wzrost aktywności gospodarczej. Czynnikiem podtrzymującym wzrost był popyt wewnętrzny, w tym szczególnie inwestycje oraz spożycie prywatne. W Japonii w 2014 r., w odróżnieniu od dwu wcześniejszych lat, nastąpił spadek PKB (o 0,1%). Obniżenie tempa wzrostu w 2014 r. miało swe źródło w osłabieniu aktywności inwestycyjnej, szczególnie w odniesieniu do branży nieruchomości, co z kolei było pochodną widocznej w 2014 r. obniżki cen nieruchomości mieszkaniowych.

PODSUMOWANIE

Sytuacja gospodarcza w większości krajów na świecie w 2009 r. była wyjątkowo niestabilna z uwagi na powszechnie panujący kryzys finansowy. Gwałtowne zawirowania na światowych giełdach i rynkach finansowych oraz spowolnienie gospodarcze dotknęło największe gospodarki świata, jak: Stany Zjednoczone, Chiny, Japonia czy też kraje UE. Konsekwencją tego były głębokie spadki w poziomie produkcji, sięgające nawet do 80% wartości PKB z roku poprzedniego. Dodatkowo, ciągłemu pogorszeniu ulegała sytuacja na

światowym rynku pracy. Niemal wszystkie kraje na świecie odczuwały spadek poziomu produkcji i popytu na różnego rodzaju dobra i usługi. Oczekiwane ożywienie w gospodarce światowej nadeszło dopiero pod koniec 2010 r. W 2016 r. Unia Europejska boryka się z wieloma problemami, z którymi nie do końca wie, jak sobie poradzić. Twierdzi się, że stała się wspólnotą kilku prędkości. Niepewność jutra charakteryzuje Europę zwłaszcza w obliczu silnego napływu migracyjnego. Brytyjczycy w referendum zdecydowali o wyjściu z Unii Europejskiej. Dla wspólnoty jest to dużym ciosem, zważywszy że Wielka Brytania jest piątą potęgą gospodarczą świata. Jak określono na wstępie, innowacyjność polskiej gospodarki jest podstawowym czynnikiem jej wzrostu gospodarczego i przewagi konkurencyjnej. Państwa powinny współpracować w celu wzmocnienia wewnętrznych możliwości budowania zrównoważonego rozwoju przez wymianę naukowej i technologicznej wiedzy oraz poprzez usprawnienie procesu rozwoju, przystosowania, rozpowszechniania i transferu technologii, włączając w to nowe technologie i innowacje. Nieustannego monitorowania i analiz ekonomicznych wymagają czynniki parametrów technologicznych, które wprowadzają przedsiębiorstwa, a tym samym gospodarkę na innowacyjne ścieżki rozwoju. Warunkiem koniecznym do podwyższenia konkurencyjności polskiej gospodarki na poziomie makroregionów, jak również całej Unii, jest konieczność poniesienia inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem tych sektorów, które mają najwyższą wartość dodaną i rentowność ekonomiczną i mogą z perspektywy czasu stać się umiędzynarodowionymi, co będzie sprzyjało konkurencyjności gospodarki opartej na współpracy. Prezentowane w artykule dane statystyczne pozwalają śmiało prognozować szybszy wzrost gospodarczy Polski na tle pozostałych krajów Europy.

BIBLIOGRAFIA

Pozycje zwarte:

- Czech-Rogosz J., Pietrucha J., Żelazny R., *Koniunktura gospodarcza. Od bańki internetowej do kryzysu subprime*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2004–2007*. Urząd Statystyczny w Katowicach. Katowice 2008.
- Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2014, 2015*. Urząd Statystyczny w Katowicach.
- Działalność inwestycyjna i środki trwałe w województwie śląskim w latach 2004–2007*, Urząd Statystyczny w Katowicach. Katowice 2008.

- Geodecki T., Mazur S., *Potencjał innowacyjny polskiej gospodarki i jego społeczno-instytucjonalne determinanty*, [w:] *Innowacyjność, Kreatywność, a Rozwój*, Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, publikacja finansowana w ramach projektu badawczego Kapitał Ludzki, Warszawa 2012.
- Kaja J., Piech K. (red. nauk.), *Rozwój oraz polityka regionalna i lokalna w Polsce*, Wyd. SGH, Warszawa 2005.
- Lutkowski K., *Główne aktualne zagrożenia dla stabilności światowego systemu finansowego*, [w:] U. Płowiec (red. nauk.), *Polityka gospodarcza a rozwój kraju*, Wyd. PTE, Warszawa 2009.
- Marciniak S., *Innowacyjność i konkurencyjność gospodarki*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2010.
- Olesiński Z., *Zarządzanie w regionie. Polska – Europa – Świat*, Wyd. Difin, Warszawa 2005.
- Orłowski W.M., *Wpływ biurokratycznych barier wzrostu na rozwój gospodarczy – analiza empiryczna*, [w:] L. Zienkowski (red.), *Co sprzyja rozwojowi gospodarczemu*, Wyd. Nauk. SCHOLAR, Warszawa 2005.
- Orłowski W., Pasternak R., Flaht K., Szubert D., *Procesy inwestycyjne i strategie przedsiębiorstw w czasach kryzysu*, PARP, Warszawa 2010.
- Pangsy-Kania S., *Polityka innowacyjna państwa a narodowa strategia konkurencyjnego rozwoju*, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007.
- Polska wobec światowego kryzysu gospodarczego*. 2009. NBP.
- Produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w 2008 r.* Urząd Statystyczny w Katowicach. Katowice 2009.
- Rajan R.G., *Linie uskoku. Ukryte rysy, które wciąż zagrażają światowej gospodarce*, KURHAUS, Warszawa 2012.
- Stryjek J., *Innowacyjność jako impuls pro wzrostowy w gospodarce światowej*, [w:] K. Żukrowska (red. nauk.), *Zróżnicowanie rozwoju jako impuls pro wzrostowy w gospodarce światowej*, Wyd. SGH, Warszawa 2008.
- Szymański W., *Kryzys globalny. Pierwsze przybliżenie*, Wyd. Difin, Warszawa 2009.
- Szymański W., *Świat i Polska wobec wyzwań*, Wyd. Difin, Warszawa 2015.
- Weresa M.A., *Polityka innowacyjna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
- Wolak-Tuzimek A., *Makroekonomiczne warunki funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw*, [w:] E. Frejtag-Mika (red. nauk.), *Teoria i praktyka ekonomii a konkurencyjność gospodarowania*, Wyd. Difin, Warszawa 2006.
- Wstępne szacunki PKB według województw w 2014 r.* Urząd Statystyczny w Katowicach. Katowice 2015.

Zasoby sieci:

Innovation Union Scoreboard 2015, <http://bookshop.europa.eu/en/innovation-union-scoreboard-2015-pbNBAY15001/?CatalogCategoryID=C5gKABstvcoAAAEjZJEY4e5L>,

Urząd Statystyczny w Białymstoku: http://bialystok.stat.gov.pl/gfx/bialystok/userfiles/_public/publikacje_oprac_syg_komunikat/2015/rocznik_woj_podl/15w21_02.pdf

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy: http://bydgoszcz.stat.gov.pl/files/gfx/bydgoszcz/pl/defaultstronaopisowa/1636/1/1/15w_21.pdf

Urząd Statystyczny w Gdańsku: http://gdansk.stat.gov.pl/gfx/gdansk/userfiles/_shared/starszy_redaktor/publikacje_i_foldery/2015/rocznik_2015/r_2015-08-4-inwestycje_srodki_trwale.pdf

Urząd Statystyczny w Katowicach: <http://katowice.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/wojewodztwo-1071/produkcja-budownictwo-inwestycje-srodki-trwale-transport/>

Urząd Statystyczny w Kielcach: http://kielce.stat.gov.pl/gfx/kielce/userfiles/_public/roczniki_statystyczne/2015/woj.ewodztwo/inwestycje_srodki_trwale.pdf

Urząd Statystyczny w Krakowie: http://krakow.stat.gov.pl/gfx/krakow/userfiles/_public/dane_o_wojewodztwie/wojewodztwo/2015/pdf/2015_21_w_pl.pdf

Urząd Statystyczny w Lublinie: http://lublin.stat.gov.pl/gfx/lublin/userfiles/_public/publikacje/roczniki_statystyczne/rocznik_czesci/2015/polski/xxi.pdf

Urząd Statystyczny w Łodzi: http://lodz.stat.gov.pl/gfx/lodz/userfiles/_public/pliki/roczniki/menu_kafelkowe_dane/woj/2015/201512_r_15w_dzial_21.pdf

Urząd Statystyczny w Olsztynie: <http://olsztyn.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/wojewodztwo-927/nauka-i-technika-spoleczenstwo-informacyjne-przemysl-i-budownictwo-transport-i-lacznosc-inwestycje-srodki-trwale>

Urząd Statystyczny w Opolu: http://opole.stat.gov.pl/gfx/opole/userfiles/bzielinska/publikacje/rocznik_statystyczny/2015_dane_o_woj/2015_pl/15w_21.pdf

Urząd Statystyczny w Poznaniu: http://poznan.stat.gov.pl/gfx/poznan/userfiles/_public/rocznik_woj/pliki_2015/woj_2015_dzial21.pdf

Urząd Statystyczny w Rzeszowie: http://rzeszow.stat.gov.pl/gfx/rzeszow/userfiles/_public/rocznik2015/rocznik_2015/inwestycje_srodki_trwale_2015.pdf

Urząd Statystyczny w Szczecinie: http://szczecin.stat.gov.pl/gfx/szczecin/userfiles/_public/publikacje/rocznik_wojewodzki/rw_2015/rw_2015_22_inwestycje_srodki_trwale.pdf

Urząd Statystyczny w Warszawie: <http://warszawa.stat.gov.pl/dane-o-woje-wodztwie/województwo/produkcja-budownictwo/>

Urząd Statystyczny we Wrocławiu: http://wroclaw.stat.gov.pl/files/gfx/wroclaw/pl/defaultstronaopisowa/2422/1/3/dzial_21_inwestycje_woj_2015.pdf

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze: http://zielonagora.stat.gov.pl/gfx/zielona-gora/userfiles/_public/rocznik_2015/rocznik_2015_dzial_xxiap.pdf

O DOTYCHCZASOWYM WZROŚCIE GOSPODARCZYM MAKROREGIONÓW POLSKI NA TLE NIEPEWNEJ PERSPEKTYWY UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie

Problem badawczy: określenie poziomu wpływu inwestycji z lat 2007 i 2014 na poziom wzrostu PKB w poszczególnych makroregionach Polski w perspektywie długookresowej. Zasadniczą kwestią postawioną w artykule jest określenie procesów inwestycyjnych w ujęciu makro, jak również na poziomie mikro z perspektywy firm w sześciu polskich makroregionach. Inwestycje w wybranych krajach Europy, zwłaszcza w Polsce, w przeciwieństwie do Stanów Zjednoczonych, pozostają znacząco poniżej przedkryzysowego poziomu. Spadek w inwestycjach rozłożył się na wszystkie sektory rynku, m.in. na firmy, sektor publiczny, również gospodarstwa domowe. Celem artykułu jest zbadanie znaczenia poziomu inwestycji w poszczególnych makroregionach Polski z lat 2007 oraz 2014, w tym głównie na poziomie inwestycji w środki trwale zidentyfikowane przez nowoczesną gospodarkę, jak: maszyny, urządzenia, środki transportu, mieszkania, pozostałe budynki i budowle, sprzęt i rozwiązania telekomunikacyjno-informatyczne czy własność intelektualną. Niepewność jutra charakteryzuje Europę zwłaszcza w obliczu silnego napływu migracyjnego, przed którym Europa nie do końca wie, jak się bronić. Hipoteza badawcza: warunkiem koniecznym do podwyższenia konkurencyjności polskiej gospodarki na poziomie makroregionów, jak również całej Unii, jest konieczność poniesienia inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem tych sektorów, które mają najwyższą wartość dodaną i rentowność ekonomiczną, i mogą z perspektywy czasu stać się umiędzynarodowionymi, co będzie sprzyjało konkurencyjności gospodarki. Metoda badawcza: weryfikacja danych statystycznych, postawienie hipotez badawczych i próba ich weryfikacji metodami powszechnie stosowanymi w nauce. Oczekiwane wyniki: szybszy wzrost gospodarczy Polski na tle pozostałych krajów Europy.

ON THE ECONOMIC GROWTH OF POLAND'S MACRO-REGIONS
AGAINST THE BACKGROUND OF UNCERTAIN PROSPECTS
FOR THE EUROPEAN UNION

Summary

The research problem: determination of the impact of investment in 2007 and 2014 on the level of GDP growth in particular macro-regions in Poland in the long term. The main issue raised in the article is to define the investment processes at a macro as well as a micro level from the perspective of companies in six Polish macro-regions. Investment in selected European countries, especially in Poland, in contrast to the United States, remains significantly below the pre-crisis level. The decrease in investment spread out to all sectors of the market, among others: companies, public sector, and also households. The aim of the article is to examine the importance of investment in 2007 and 2014 in individual macro-regions in Poland, especially at the level of investment in fixed assets identified by modern economy, i.e. machinery, equipment, means of transport, housing, other buildings and structures, IT-telecommunications equipment and solutions or intellectual property. Uncertainty of the future characterizes Europe, especially in the face of the strong inflow of migrants, against which Europe does not know how to defend. The research hypothesis: the condition necessary for the increase in the competitiveness of the Polish economy in macro-regions, as well as throughout the European Union, is the need to increase the investment with particular focus on those sectors that have the highest added value and economic viability, and may become international, which will be conducive to the competitiveness of the economy. The research method: review of statistical data, offering hypotheses and an attempt to verify them with the use of methods that are commonly used in science. Expected results: faster economic growth of Poland in comparison to European countries.

ОБ ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ МАКРОРЕГИОНОВ ПОЛЬШИ
НА ФОНЕ НЕОПРЕДЕЛЁННОЙ ПЕРСПЕКТИВЫ ЕВРОПЕЙСКОГО СОЮЗА

Резюме

Суть исследовательской проблемы состоит в определении уровня влияния инвестиций в 2007 и 2014 годах на уровень роста ВВП в отдельных

макрорегионах Польши в долгосрочной перспективе. Главный вопрос, поставленный в статье, – определение инвестиционных процессов с точки зрения как макро-, так и на уровне микро- в перспективе компаний в шести польских макрорегионах. Инвестиции в отдельных избранных государствах Европы, в особенности в Польше, в отличие от Соединённых Штатов, остаются на уровне, значительно более низком, чем до кризиса. Падение уровня инвестиций распространилось на все рыночные секторы, в частности, компании, государственный сектор, а также домашние хозяйства. Целью статьи является исследование значения уровня инвестиций в отдельных макрорегионах Польши в 2007 и 2014 годах, в том числе – особенно на уровне инвестиций в основные активы, выявленные современной экономикой, – такие, как машины, оборудование, транспортные средства, квартиры, остальные здания и постройки, техника, решения в области телекоммуникации и информационных технологий и интеллектуальная собственность. Неуверенность в завтрашнем дне характеризует Европу, особенно перед лицом сильного притока миграции, от которого Европа ещё не выработала эффективной системы защиты. Исследовательская гипотеза: условием, необходимым для повышения конкурентоспособности польской экономики на уровне макрорегионов, как и всего Европейского Союза, является необходимость повышения уровня инвестиций с особым учётом тех секторов, которые имеют наиболее высокую добавленную стоимость и экономическую рентабельность и могут со временем быть интернационализированы, что сможет благоприятствовать повышению конкурентоспособности экономики. Метод исследования: верификация статистических данных, выдвижение исследовательских гипотез и попытка их верификации при помощи повсеместно применяемых в науке методов, повсеместно применяемых в науке. Ожидаемые результаты: более высокий экономический рост Польши по сравнению с остальными европейскими государствами.